

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

נדרים עה-פא | פרשת שמות | גליון מס' 156

דף עה. ע

האומר לאשתו כל נדרים שתדרי בו' מה נדרים שבאו לכלל איסור מיפר ק"ו כו' - באבני נזר חו"מ (סי' כ"ז) הקשה בזה דמאי מייתי מק"ו הא י"ל דדוקא נדרים שכבר נדרה יכול להפר, אבל נדרים שעדיין לא נדרה אינו יכול להפר משום דהו"ל דשלב"ל.

ומוכיח מזה דהיכי דאינו עושה רק שישאר כמו עכשיו אין זה דשלב"ל, והכא שע"י הפרתו עושה שלא יחולו נדריה ותהי' כמו עכשיו בלי נדרים, לא הוי דשלב"ל.

ולפ"ז כתב דהמוחל לחבירו מה שיתחייב חבירו אח"כ, אין זה דשלב"ל, כיון דהחיוב עדיין לא חל, ועכשיו הוא פטור מההתחייבות.

אלא שהקשה מ"ש מהא דאיתא בקידושין (ס"ב ע"ב) שהמקדש אשתו שיחול אחרי שיגרש אותה, לא מהני משום דהוה דשלב"ל, וקשה הא עכשיו היא מקודשת לו, ונמצא שאין הוא עושה דבר חדש.

ותירץ דאחרי שמגרש אותה פנים חדשות באו לכאן ואין זה אותה קידושין שהי' לה מקודם, אבל הפרה לפני הנדר או מחילה לפני התחייבות מבטל הנדר וההתחייבות ונשאר כמקודם. אבע"ל בעל מיגו גיזי או מקלש קליש וכו' - כתב הזרע אברהם (סוף סנ"א) דמכאן יש להוכיח דחצי שיעור אסור אפילו בתערובת, דאל"ה הו"מ נפק"מ בנדרה מכזית אחד, ואי אמרת מיגו גיזי נמצא דמותר לאכלו דהרי הוא חצי שיעור בתערובת אבל אי מיקלש קליש כל הכזית אסור ויש כאן שיעור שלם.

אומר לאשתו כל הנדרים וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום - בנמוק"י ובריטב"א פירשו, דכי היכי דא"א לעשות קנין בדשלב"ל, ה"נ אינו יכול להקים נדר שלא בא לעולם. וצ"ב לפ"ז דעת ר"א דיכול להפר נדר שלא בא לעולם.

ונראה דהפרת הבעל אינו ככל עשיית חלות קנין וכדו', אלא דהוי גילוי דעת שלא ניחא לו בנדר, ואיתא (ע"ב ב) כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת, וע"ש בר"ן, ובקובץ הערות (סי' כ"ו) ביאר דבריו, דנדר אשה הוי נדר לזמן עד שהבעל יגלה דעתו שאין רצונו בזה. ולפ"ז י"ל דאין חסרון

של דשלב"ל דהרי הרצון קיים אף לאחר זמן, וכ"כ בשערי ישר (שער ה' פי"ב) דהיכי שהעיקר הוא הרצון אין חסרון דדשלב"ל. ולפ"ז נראה בהא דמבואר לעיל (ע א) דמהני הפרה לאחר זמן, אף דכבר כלתה ההפרה (ועי' שו"ת הגרע"א קמא ח"א סי' קמ"ח) דלהנ"ל י"ל שאין זה עשיית חלות רק גילוי דעת, ול"ש ע"ז כלתה, דקיים גם לאחר זמן, וכע"ז כתב הגאון ר' שמעון שקופ בחי' עמ"ס נדרים (סי' כ"א) לענין הקדש לאחר זמן. (קובץ קול התורה, קובץ מ"ט ע' ד - ה).

דף עה. ע

אמרו לו לר"א ומה מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן אין מציל וכו' - ובר"ן (להלן ע"ו רע"א): מקוה תוכיח שמטהר את הטמאים כו' ואינו מציל על הטהורים, שאם טבל בעודו טהור לא מהניא לי' טבילה שלא יבאו לידי טומאה אם יגע אח"כ בשרץ, דאדרבה דרשינן מהנוגע בנבלתם יטמא הלל אומר אפי' הוא בתוך המים ע"כ.

בשו"ת פרי יצחק (ח"ב סי' לה) דן בדברי הכס"מ (סוף פר' דאבות הטומאה) שכתב: שאין הטמא נטהר אלא בעלייתו מהמקוה לא בעודו בתוך המקוה עכ"ל.

וכתב הפרי יצחק שם לפלפל הרבה בדברי הכס"מ ובתו"ד מביא דברי הגמ' והר"ן הנ"ל וכותב: ואי נימא כמ"ש הכס"מ, א"כ מאי ראי' הוא דלעולם אם טבל ועלה כדין מהניא לי' שאם יגע אח"כ בשרץ שלא יטמא, אולם מה שאמרו אפי' הוא בתוך המים, היינו משום דבעודו במים לא מקרי טבילה, דעדיין הוא טמא, וכיון דהטעם הוא דבעודו במים לא נטהר עדיין כלל, להכי הנוגע בתוך המים בשרץ טמא, וא"כ אין ראי' כלל דאינו מציל על הטהורים כמובן.

וביותר מפורש בהדי' בפ"י הרא"ש שם שפי' מקוה שמעלה את הטמאים מטומאתן הטובלים בו, אינו דין שיציל על הטהורים מלמטמא, כגון אם עמד כל גופו במקוה ונגע בידו אחת בשרץ ובידו אחרת נגע בכלי שמקצתו חוץ למקוה יציל עליו שלא יקבל טומאה בעודו במקוה לטמא הכלי בעודו במקוה ובתוספתא דרשינן והנוגע בנבלתם יטמא

מן הסברא לומר דהתורה נתנה לו להבעל זמן לחשוב מחשבות ולהתיישב בדבר אם לקיים או להפר, וא"כ מסתמא בכל אופן נתנה לו התורה השיעור שזה של מעת לעת, דאל"כ אם נדר בסוף היום, אין לו אלא זמן קצר להפר עד הלילה.

אבל סוגיא דידן ס"ל כמ"ד דלא דרשינן טעמא דקרא, וא"כ פירושו של יום הוא כמו בעלמא עד הלילה, ולא יותר. וע"ש מש"כ עוד בזה.

ובתורה תמימה (במדבר ל' אות ס"ג) כתב שבע"כ יש ט"ס בדברי רש"י, ומגיה: לכך נאמר ביום שמע, ללמדך שאין מיפר עד שתחשך, ומקור דברי רש"י הוא מהספרי דהכי איתא התם.

דף עז: פס

נשאלים לנדרים כו' ובקרובים כו' - בהגהות הגרעק"א (סי' רכ"ח סעיף ג') כ' דדוקא קרובים כשרים שאינו פסול הגוף אבל נשים וקטנים פסולים. וכתבו הפוסקים דיש להזהר בזה לגבי התרת נדרים בערב ר"ה. ובשו"ת הגרעק"א (ח"א סי' ע"ג) נשאל ע"ד מי שנדר בנוגע לדבר סתר, ואינו רוצה לפרט רק לבחור חברו בן חמש עשרה, ושמע שהגרעק"א הזהיר בדרושתיו שלא ליקח מתירים רק מי שכבר נתמלא זקנו.

וייעץ לו הגרעק"א שיקח שלשה אנשים גדולים ודאי להתיר הנדר, ויצרף אתם לרביעי אותו בחור, ולו יפרט את הנדר, דהרי אף דלגבי התרת הנדר דהוא מילתא דאיסורא מדאורייתא לא סמכינן אחזקה דרבא, ולהכי בעינן שיתמלא זקנו, מ"מ לגבי לפרט את הנדר שאינו אלא דרבנן, שפיר יכול לסמוך אחזקה דרבא.

וכתב שם עוד בהשמטות דאף שהכנה"ג (בחז"מ סי' י') ס"ל דגם דינים שנמצא א' מהם קו"פ בטלו כולם, ולפ"ז כיון שהוא מצרף אותו ספק קטן, הרי הוא פוסל את השאר, מ"מ כיון שכבר מלאו לו יג"ש יכול לסמוך על החולקים על הכנה"ג וסוברים דרק בעדים אמרינן דאם נמצא א' מהם קו"פ השאר פסולין, ולא בדיינים.

תניא בש"א אומרים בשבת מבטל בלבו ובחול מוציא בשפתיו כו' - ופי' הרא"ש דבית שמאי ס"ל דבחול צריך לומר כשמיפר לה מופר לך וכו' ולא מהני לשון אחר, ובשבת צריך לשנות בלשון ההפדה שהרי אין מפירין נדרים רק לצורך השבת, דמיהזי כעשיית משפט ודין, וצריך שיאמר לה טלי ואכלי וטלי ושתי והנדר בטל מאליו.

וקשה כיון דס"ל לב"ש דלא מהני להפר נדרי' רק בלשון הפרה דקרא, ולא בשאר לשונות, איך מהני שבשבת אומר לה טלי ואכלי וטלי ושתי.

וביאר הגאון ר' יוסף ענגל (בספרו בית האוצר מערכ' א' ו' כלל ל') עפ"י הכלל המבואר בראשונים דדבר שבלבו ובלב כל אדם מהני כאילו פירש בדיבורו, וה"נ היכי דאם לא יתנה כך יעבור על איסור, ישנו אומדנא דהו"ל כאילו

אפי' הוא בתוך המים כו' ע"ש, ומבואר דהי' מקום ללמוד בקו"ח כיון שמקוה מעלה את הטמאים דין הוא שיציל היכי שכל גופו במקוה ונגע בטומאה ובידו השני' בכלי לא יקבל האדם טומאה רק ילפינן מקרא דלא עבדינן קו"ח בכה"ג.

ולפי מ"ש הכס"מ מאי קו"ח הוא, דהא כשהטמא עודהו כולו במים באמת אז אין המקוה מעלה עדיין כלל ובדין הוא שלא יציל, וכן אין לומר דבאמת טעם הכתוב הוא משום כשהוא בתוך המקוה לא נטהר, דעכ"פ אין ראי' דלא עבדינן קו"ח בכה"ג דהא בכאן לא שייך כלל קו"ח כנ"ל.

אלא דדברי הרא"ש צ"ע, דהנה מש"כ הרא"ש דבידו אחת נגע בכלי שמקצתו חוץ למקוה ולא כתב דהכלי היתה כולה במקוה, משום דא"כ אין נ"מ כלל דאף אי הכלי מקבל טומאה מ"מ בעלייתה מהמקוה הרי נטהרה, וזהו באמת מה שהוצרך כלל לצייר בגוונא שנגע בכלי דבפשיטות הו"ל דיציל את האדם שלא יקבל טומאה כלל, אכן דהרא"ש רוצה צייר שיהי' נ"מ לדינא דלענין האדם עצמו אין נ"מ דבכל ענין הרי טהור בעלייתו כמבואר בתוספ', ולהכי כתב שנגע בכלי שמקצתה חוץ למקוה דאם האדם אינו מקבל טומאה גם הכלי טהור אבל אם נטמא האדם גם הכלי טמא, אכן צע"ג דל"ל לומר שהכלי היתה מקצתה בתוך המקוה והאדם נגע בכלי במקוה הא בפשוטו אפ"ל שהושיט ידו חוץ למקוה ונגע בכלי.

ועוד נ"ל להביא ראי' מדברי הרא"ש דלא כהכס"מ, ממש"כ ונגע בידו אחת בשרץ ובידו השנית נגע בכלי שמקצתה חוץ למקוה, ומבואר שבעוד ידו האחת נוגע בשרץ נגע בידו השני' בכלי, ולפמ"ש הכס"מ כנ"ל א"כ ל"ל לומר בכה"ג, ומצי למימר בפשוטו שנגע בשרץ ואח"כ נגע בתוך המקוה בכלי או שלאחר שסילק ידיו מן הטומאה הוציא את ידיו לחוץ ונגע בכלי, דאם המקוה מציל הרי האדם טהור וגם הכלי טהור, אולם אם אינו מציל נטמא האדם ולא נטהר עד שיעלה מן המים לכה"פ ראשו ורובו אבל במה שהושיט ידיו עדיין לא נטהר ומטמא הכלי, ובע"כ צ"ל דאף בעודו במקוה נטהר, ולכן אם הי' מסלק ידיו מהטומאה הרי נטהר תומ"י כשהוא במים, ולכן כתב דבעת שיידו האחת עדיין נוגע בשרץ נגע בידו השנית וכנ"ל.

דף עז: פס

תניא הפרת נדרים כל היום כו' מ"ט דת"ק אמר קרא ביום שמעו כו' - ברש"י בחומש פ' מטות (ל' ט"ו) איתא דמבויים שמעו הו"א דמפר מעת לעת, קמ"ל מיום אל יום. וקשה דבסוגיין מוכח דסתם יום אינו מעל"ע, אלא עד הלילה דוקא, ועוד הקשה הרא"ש דהיכן מצינו בעלמא שיום כוונתו מעל"ע.

ותי' החת"ס (חי' שבת קנ"ז ע"א ושו"ת יו"ד סי' שמ"ג) דרש"י בחומש אזל למ"ד דדרשינן טעמא דקרא, וא"כ הי'

פירש בפירוש. ולפ"ז הכא נמי יש לומר דכיון דהוא הרי רוצה להפר נדרה, אלא דמחמת איסור שבת אינו יכול להפר בפירוש, ואנן סהדי דאם זה הי' יום חול הי' אומר לה מופר לך כו', לכן הרי זה כשאמר לה טלי ואכלי טלי ושתי, כאילו אמר לה בפירוש מופר לך כו'.

בפנים יפות (ר"פ מטות) מבאר משאחז"ל והובא ברש"י בחומש וד' יסלח לה באשה שנדרה בנוזר ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה ועוברת על נדרה שהיא צריכה סליחה, דלפי הנ"ל יש לבאר דאיירי שאמר לה טלי לך יין וענבים, והיא הלא ידע שזהו לשון הפרה וכנ"ל, ואכלה, ומ"מ צריכה סליחה וכפרה דומיא דנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה.

דף עה. ע

זה הדבר כו' להכשיר שלשה הדיוטות כו' - וביאר בקרן אורה דסד"א דהקדש חמיר טפי ולא יועיל בה שאלה, קמ"ל דמהני. ועיין בפרדס יוסף החדש פ' מטות (אות ט') שציין שבהרבה דברים מהני בהו שאלה:

(א) ברשב"ם ב"ב (ק"כ ע"ב) כתב דמקרא זה ילפינן דמהני שאלה לגבי תרומות ומעשרות.

(ב) במנחת חינוך (מצו' י' ס"ק כ"ג) כתב דמהני שאלה בביכורים, כיון דחלות הקדושה הוא ע"י פיו.

(ג) לענין מעשה בהמה, ס"ל הטורי אבן (ראש השנה כ"ח ע"ב) דמהני בי' שאלה, והמנ"ח (מצוה ש"ס) חולק עליו.

(ד) לגבי חילול מעשר ראשון ונטע רבעי, ס"ל להמנחת חינוך (מצוה ע"ג) דמהני בהו שאלה, והאבני נזר (יו"ד סי' רצ"א ס"ק ט"ז) דן בזה באריכות.

(ה) לגבי עגלה ערופה נוטה המנחת חינוך (מ' תק"ל) דמהני בה שאלה.

דף עט. ע

קיים בלבו קיים, הפר בלבו אינו מיפר עד שיוציא בשפתיו - וכתב הר"ן: ונראה בעיני דילפינן לה משתיקה דיום שמעו שהיא מקיימת. דטעמא מאי משום דכיון שעבר יום שמייעה ולא הפר גלי אדעת' שהוא רוצה בקיומו של נדר. אלמא כל שבלבו לקיימו סגי. אלא דיהיב לי' רחמנא כל ההוא יומא להפרה. משום דעד דערבא שימשא לא מוכח מידי שיהא רוצה לקיים. דדילמא בתר הכי מפר לה כיון דבתר דעת' בלחוד אזלינן. ומינה דכל שקיים בלבו קיים לאלתר דהו"ל כאילו עבר יום שמייעה עכ"ל.

והנה כתב באפיקי ים (ח"א סי' י"ז) לחקור בהא דאין הבעל יכול להפר רק ביום שמעו. ואם עבר היום שוב שאינו יכול להפר. אי הוי ממש כהקמה או רק גזה"כ הוא.

וכתב להוכיח מדברי הר"ן הנ"ל, דמבואר מדבריו דשתיקה דיום שמעו מקיימת והו"ל כאלו קיים בפירוש. משום דכיון דשתיק כולי יומא ולא הפר אנן סהדי דניחא לי' בנדרא. וכ"כ עוד לעיל (דף ע"א ע"ב) בד"ה איבעיא להו גירושין כשתיקה דמיין או כהקמה דמיין וז"ל. משום

ובספר דבר אברהם (ח"ב סי' י"ד ס"ק ט') בתשובה לחכ"א כתב להשיב על הנ"ל ואלו דבריו: במה שכתב כת"ר על הר"ן נדרים ע"ט שאינו מבין את ראייתו משתיקה דיום שמעו, דטעמא הוא דכיון דעבר יום שמייעה ולא הפר גלי דעת' שהוא רוצה בקיומו של נדר, והרי מסקנת הש"ס שם דגם בשתיק ע"מ למיקט אינו יכול להפר, וע"כ צ"ל דאין שתיקתו נחשבת להסכמה, אלא שיותר לא זיכתה תורה לבעל להפר נדרי אשתו אלא למשך יום אחד, ואם עבר היום לא השתמש בזכותו יהי מאיזה טעם שיהי' אבד את זכותו, וא"כ אין שום מקום לראייתו של הר"ן לענין הקמה בלב.

הנה ראיתי שכבר עמד בזה שארי ידי"נ הרה"ג מהרי"ם ראבינאוויץ נ"י מלעכעוויטש בספרו אפיקי ים סי' י"ז וכן הרבה להקשות דודאי י"ל כהר"ן דעיקר הטעם דיום שמעו הוא משום דגלי אדעת' שהוא רוצה בקיומו של נדר וזהו טעם התורה שנתנה לו יום אחד, אבל לבתר דכתיב קרא דיום שמעו בודאי גז"כ הוא דרק יום א' יש לו ואפילו עומד וצווח שלא הי' ברצונו לקיים את הנדר לא מהני דכבר עבר היום, ומשו"ה גם בשותק ע"מ למיקט אינו יכול להפר עוד, ודמייא להא דאמר ר' פנחס כל הנודרת ע"ד בעלה היא נודרת ומשו"ה יכול הבעל להפר דזהו טעם התורה כמ"ש הר"ן נדרים (דף ע"ג ע"ב), ומ"מ זהו רק טעם התורה דלפיכך נתנה רשות ההפרה לבעל, אבל לבתר דכתיב כבר דין הפרה בודאי יכול להפר אפילו בעומדת וצווחת שלא נדרה על דעתו, ואפילו במפרשת בשעת הנדר שאינה נודרת על דעתו כמבואר להדיא בתוספי הרא"ש לנדה (דף מ"ו ע"ב), והוא משום דעכשיו לבתר דכתיב קרא גזה"כ הוא שהבעל מפיר בכל גווני, אף על גב דעיקר הדין הונח רק בשביל הטעם דעל דעת בעלה היא נודרת, וה"נ לענין שתיקה דיום שמעו כוותה, ופשוט הוא. ובזה ניחא נמי דאי אין מפירין נדרים בשבת שלא לצורך השבת גם אחר השבת אינו יכול להפר משום שעבר יום שמעו, כמבואר ברש"י (דף קנ"ז ע"א) וכ"מ בר"ן נדרים (דף ע"ז ע"א ד"ה מפירין) א"נ שאין שעה עוברת לשאלה, אף על גב דבשבת אינו רשאי להפר, והוא כמ"ש דמ"מ כיון דעבר כבר יום שמעו גזה"כ הוא שאינו מפיר יותר. ועיי' בס' עצי לבונה יו"ד (סי' רל"ד סכ"ד).

איברא דמ"ש דטעם התורה במה שהבעל מפיר הוא משום דע"ד בעלה היא נודרת לאו דכו"ע היא, דאף דהר"ן

ותירץ השעה"מ דהגמרא מקשה לכו"ע, והרי לר' ישמעאל גם נדרי עינוי נפש אינו מפר בנודרת לכשתתגרש.

ועוד כתב דיש לומר דאלו הראשונים ס"ל להלכה דקיי"ל כר' ישמעאל, דהא אביי אוקים סתם מתניי כר' ישמעאל, וא"כ לר"ע בין נדרי עינוי נפש בין נדרים שבינו לבינה מיפר בנודרת לכשתתגרש, ולר' ישמעאל בשניהם אינו מפר.

☞ דף פ: טו

בהמתם ובהמת אחרים בהמתם קודמת לבהמת אחרים כביסתן וכביסת אחרים כו' - במהר"ם שי"ף (ב"מ ס"ב א) וכן במהרי"ט (קדושין כ א), הקשו בהא דכל הקונה עבד עברי כאילו קונה אדון לעצמו, דאם אין לו אלא כר אחד יתנו לעבדו (תוס' בקדושין שם), ולא אמרי' חייד קודמין כדאמרי' בשנים מהלכין במדבר וביד אחד מהן קיתון של מים (ב"מ ס"ב א), ותירצו דשם כמו שיש מצוה להחיות נפשו של חבירו, כמו"כ מצווה להחיות את עצמו, משא"כ בעבד עברי אין מצוה לישון על גבי כר ולכן יתנהו לעבדו. ומבואר דחייד קודמין לא נאמר אלא בחיות נפשו, דג"כ מצווה על עצמו, אבל בדברים אחרים לא, וקשה מסוגיין דגם בבהמת אחרים בהמת עצמו קודמת, וכן כביסתו קודמת, ולא רק בחיות הנפש, וצ"ע. (קובץ קול התורה, קובץ מ"ט ע' ו').

☞ דף פא: טו

הזהרו בבני עניים שמחן תצא תורה - בכתר ראש (אות ס"ח) מובא מהגר"ח מולאזין וצ"ל שביאר בזה דבני עניים מקבלים דבני עניים מקבלים בשיבה יותר השפעה מאשר בני עשירים, דאבותיהם של העניים לא הרבו עליהם בהוצאות שכר לימוד ונשאר אצלם בכח ובישיבה מוציאים מן הכח אל הפועל, אבל לא כן בני העשירים שכבר הוציאו עליהם למלמדים מופלגין כל מה שהיה בכוחם הוציאו אל הפועל.

בספר דברים נחמדים כותב, כי כך היא דרכה של תורה "פת במלח" כדרכם של עניים. דאילו בני עשירים הרגילים במותרות קשה להם להגיע לתורה. וגם אפילו אם שכלם גובר על תאותם וזוכים לתורה הרי אז לא זכו לזה מכוחם אלא מכוח התורה שמחזיק לומדי תורה וממנה למדו הנהגה זאת. מה שאין כן "בני עניים" שמהם תצא תורה, מטבעם.

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארן 4 ביתר.
ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל:
K0504166339@gmail.com

כתב כן, אבל התוס' נדה שם (ד"ה כדר"פ) בחד תירוץ לא ס"ל הכי, וכתבו להיפך דרק לבתר דכתיב רחמנא שהבעל מיפר עכשיו לעולם ע"ד בעלה היא נודרת וכ"כ בתוספי הרא"ש שם בחד לישנא וכ"ה בתוס' יבמות (דף כ"ט ע"ב). אבל מ"מ לדברינו הנ"ל אין זה נוגע כלום שהדברים פשוטים מצד עצמם ומתוספי הרא"ש מיהא סייעתא הוי כמבואר למעיין שם, ויש לדחוק עוד דהתוס' ס"ל נמי כהר"ן דזהו טעם התורה, דהיינו דלבתר הכי תדור תמיד על דעתו ומשו"ה הונח הדין כן, אבל אין צורך בזה. ועי' במהרי"ט ח"א (ריש סי' ד').

☞ דף עט: טו

יש שאלה בהיקם כו' - כל הראשונים פירשו כפשוטו שספיקת הגמרא היא אחר שהבעל הקים לה, יש לו לההיקם דין של נדר שיכול בעל להשאל עליו או לא.

אמנם פירוש מעניין מצאנו במרדכי שבת (סי' שי"ט) שהביא מהרא"ם שפירש אחרי שהקים הבעל את נדרה, האם האשה יכול להשאל על נדרה אצל חכם או לא. ופשוט שהחכם יכול להתיר להנדרה אף אחרי שהקים לה בעלה.

אבל בשם רבינו יהונתן מביא המרדכי שאחרי שהקים לה בעלה, אין החכם יכול להתיר, דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת.

והמחבר בסי' רל"ד סעיף כ"ג פסק דיכולה להשאל, והרמ"א הביא שם דעת המחמירין, ומביא מהרי"ק דאם החריש לה בעלה ולא קיים לכו"ע יכולה להשאל, כמו אשה אלמנה וגרושה שיכול להשאל על נדרה. ומסיים דהעיקר כהסברא הראשונה, ע"ש עוד מש"כ לדינא.

☞ דף עט: טז

נדרי עינוי נפש הוא דמיפר שאין בהם עינוי נפש אינו מיפר והתניא בעל מיפר דברים שבינו לבינה - בר"ן (כתובות דף כ"ו ע"ב) הקשה במקדש מעשה ידי אשתו, האיך יפר שמא יגרשנה, דהא אין הבעל מיפר רק דברים שבינו לבינה, והרי אחר שיגרשנה אינו בינו לבינה.

ובשער המלך (הל' נדרים פי"ב הלכה י') הביא מס' נתיבות משפט שביאר קושייתו, דאע"ג דס"ל לרבי עקיבא לקמן פ"ט ע"א דאשה שאמרה הריני נזירה לאחר שאתגרש, דהבעל מיפר את נדרה, היינו דוקא בנדרה עינוי נפש, אבל בנדרי שבינו לבינה מודה ר"ע לר' ישמעאל שאין הבעל יכול להפר רק כל זמן שהיא תחתיו.

והקשה על זה, דאם כן שיש חילוק זה בין נדרים שבינו לבינה לבין נדרי עינוי נפש, לענין נודרת לכשתתגרש, תיקשי מאי מקשה הכא נדרי עינוי נפש הוא דמיפר הא בינו לבינה אינו מיפר, נימא דאירי הכא אף לענין לאחר שתתגרש, ואה"נ דאז מיפר רק נדרי עינוי נפש ולא נדרים שבינו לבינה.